

SULMIERZYCZANIE PRZECIW ZAKŁADOWI ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW

Ruch Samorządowy Sulmierzycanie
www.sulmierzycanie.republika.pl
11.9.2007

Mieszkańcy Sulmierzyc będą walczyć o zachowanie swojego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, czyli o Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Sulmierzycach.

Sulmierzyce to niewielkie miasteczko rolnicze na pograniczu Wielkopolski i Śląska, liczące ok. 2800 mieszkańców. Od wschodu i zachodu otulają je duże kompleksy leśne bardzo cennego przyrodniczo obszaru Dąbrów Krotoszyńskich, a na południu znajduje się Park Krajozrazowy Doliny Baryczy. Znajdowało się kiedyś na trakcie handlowym, zwanym bursztynowym szlakiem, który wiódł z Kalisza na Śląsk. Nazwa miasta wywodzi się podobno od jego założyciela – Sulimira, którego gród znajdował się 3,5 km na północny zachód od miasteczka. Lokacja Sulmierzyc nastąpiła w 1457 r. na mocy przywileju króla Kazimierza Jagiellończyka. Tu się urodził i wychował Sebastian Fabian Klonowicz, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli polskiej literatury mieszczańskiej z okresu odrodzenia. W miasteczku znajduje się jego pomnik. Pośrodku rynku wznosi się mały, drewniany ratusz z 1743 r., jako jedyna tego typu zachowana drewniana budowla w Wielkopolsce. Zabudowa Sulmierzyc zachowała w dużej mierze charakter typowy dla dawnych miasteczek rolniczych.

Sulmierzyce, jako specjalny obszar ochrony siedlisk w Wielkopolsce, kod PLH300002, zostały zgłoszone do Komisji Europejskiej w kwietniu 2004 r. i należą do

Europejskiej Sieci Ekologicznej specjalnych obszarów ochrony Natura 2000. Jest to obszar unikalny w skali kontynentalnej ze względu na największe skupienia dębów w Europie Środkowej. Są tu acidofilne lasy liściaste różnego typu z pomnikowymi okazami dębów i buków, często w wieku powyżej 200 lat. Dąbrowy występują na obszarze chronionym w kilku kompleksach, w otoczeniu pól uprawnych. Obszar ten charakteryzuje się znacznym bogactwem flory (stwierdzono dotąd 900 gatunków). Występuje tu ponad 80 gatunków roślin zagrożonych i ginących (w skali kraju lub regionu), co najmniej 3 gatunki bezkręgowców (z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej) i 17 gatunków bezkręgowców, uznawanych w Polsce za zagrożone.

Związek Gmin Zlewni Górnej Baryczy (zrzeszający 13 gmin) chce, aby właśnie w Sulmierzycach powstał Zakład Zagospodarowania Odpadów. Ma on docelowo przyjmować łącznie ok. 85 200 ton odpadów rocznie. Około 25% odpadów będzie podlegało odzyskowi, unieszkodliwianiu, bądź recyklingowi, a prawie 8% masy wyparuje. Reszta (poniżej 67%) strumienia odpadów będzie gromadzona na składowisku. Przewiduje się możliwość rozszerzenia związku o następne gminy, a co za tym idzie, jeszcze więcej odpadów miałyby być przyjmowane do zakładu i na składowisko w Sulmierzycach.

Rezerwy Dąbrowa, koło Biadek Krotoszyńskich oraz Dąbrowa Smoszew znalazłyby się ok. 3 km od planowanego przedsięwzięcia. Zakład ten znalazłby się całkowicie na terenie specjalnego obszaru ochrony Dąbrow Krotoszyńskich. Nowe składowisko graniczyłoby bezpośrednio ze zwartym kompleksem leśnym i choćby ze względu na niebezpieczeństwo pożarów będzie dla niego bezpośrednim zagrożeniem. Można by wspomnieć jeszcze inne problemy z tym związane, takie jak: możliwość rozbudowy zakładu i składowiska odpadów, konieczność dojazdu samochodów o dużym tonażu ok. 20 ton z ładunkami odpadów, konieczność usuwania drzew z działek zalesionych, a planowanych na lokalizację zakładu, czy możliwość awarii, i co za tym idzie, niebezpieczeństwo skażenia gleb, wody i powietrza. Granica obszaru Natura 2000 przebiega od strony północnej i wschodniej, tam gdzie kończą się zabudowania mieszkalne i gospodarcze Sulmierzyc. Odległość od tych zabudowań po rozbudowie zakładu to ok. 700 m.

Można by zapytać, jaki cel ma lokalizowanie tego typu zakładu w takim właśnie miejscu, skoro w Narodowym Programie Leśnym stwierdza się, że *Wielkim wyzwaniem cywilizacyjnym XXI wieku jest organizowanie się społeczności globalnej, regionalnej, krajowej lub lokalnej wokół dobra wspólnego, jakim jest środowisko przyrodnicze czło-*

wieka, którego istotną częścią są lasy (prof. A. Szujewski). Regionalny program operacyjny Polityki Leśnej Państwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu ze szczególną uwagą traktuje 3 następujące obszary problemowe, charakterystyczne dla regionu:

- ograniczenie procesu przesuszania gleb (stepownia) Wielkopolski,
- zalesienia gruntów porolnych,
- działania związane z doskonaleniem gatunkowej i funkcjonalnej struktury lasów (zachowanie i ochrona ekosystemów dąbrów Płyty Krotoszyńskiej)^{*)}.

Dokument *Warunki przyrodnicze, Dąbrowy Krotoszyńskie* Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu stwierdza, że zasobność, zdrowotność i jakość dębów z terenu Nadleśnictwa Krotoszyn wzbudzała od dawna zainteresowanie hodowców lasu, którzy utworzyli na tym terenie mikroregion mateczny w celu pozyskiwania najbardziej wartościowych nasion dębu szypułkowego.

Należy zwrócić uwagę na jedyną obecnie możliwą drogę transportu odpadów ulicami Sulmierzyc, gdzie przedwojenne drogi były przystosowane do poruszania się nimi tylko wozów konnych. Trudno sobie wyobrazić sytuację, w której samochody ciężarowe (ok. 50 dziennie), o dużym tonażu, przyjeżdżałyby ze wszystkich stron do Sulmierzyc z ładunkami śmieci i przemykały ulicami miasteczka o historycznym układzie urbanistycznym.

Należy również zaznaczyć, że w odległości ok. 1300 m od planowanej lokalizacji zakładu i składowiska znajduje się ujęcie wody dla miejskiego wodociągu, gdzie znajduje się główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) nr 309, który nie ma w chwili obecnej szczegółowo rozpoznanych granic, stref zasilania i drenażu, a także nie istnieje szczegółowa koncepcja ochrony wód podziemnych tego zbiornika, w tym dotycząca potrzeby ustanowienia i proponowanych granic obszaru ochronnego. Zbiornik ten jest źródłem wody pitnej nie tylko dla Sulmierzyc, lecz także wielu okolicznych miejscowości, a jak stwierdza Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, *przeciw rozbudowie składowiska odpadów w Sulmierzycach przemawia fakt położenia ekosystemu zależnego od wód w rejonie Chwaliszewa – Sulmierzyc. Co więcej, według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. składowiska odpadów nie mogą być zlokalizowane w „strefach zasilania głównych i użytkowych zbiorników wód podziemnych”*.

Protesty mieszkańców Sulmierzyc opóźniają powstanie zakładu i składowiska, co powoduje niezadowolenie władz Związku Gmin Zlewni Górnej Baryczy, które winią mieszkańców Sulmierzyc za opóźnianie powstania zakładu i składowiska. Podobno nie chcemy wykorzystać 70 mln zł z funduszy Unii Europejskiej „jaki możemy otrzymać” na wybudowanie tego zakładu, a 12 gmin czeka przecież na rozwiązanie problemu z odpadami.

Dlaczego właśnie Sulmierzyce mają brać odpowiedzialność za gospodarkę odpadami, skoro istnieją inne możliwości lokalizacyjne dla tego typu zakładu? Przecież

tych wartości jak dziedzictwo kulturowe i naturalne Sulmierzyc i okolic nie da się zamienić na 70 mln zł. Należy je wykorzystać dla rozwiązania problemu odpadów, ale nie należy zapominać o innych wartościach i nie jest to już sprawa tylko mieszkańców Sulmierzyc. Czy my wszyscy mamy moralne prawo uczynić z Sulmierzyc rodzaj getta, enklawy śmietnikowej i pozwolić politykom decydować o wartościach cennych nie tylko dla nas, lecz również dla przyszłych pokoleń?

Wystarczy spojrzeć na mapę. Sulmierzyce są jednym z najmniejszych ośrodków administracyjnych w województwie wielkopolskim, bez przedmieść i bez otaczającej gminy. Inne gminy, zrzeszone w Związku Gmin Zlewni Górnej Baryczy, są wielokrotnie większe, w większości uprzemysłowione i o wiele bogatsze. Dlaczego małe miasteczko, produkujące ok. 200 ton śmieci rocznie, ma przyjmować 85 200 ton śmieci rocznie, z obszaru o wielkości 2053 km² i o łącznej ilości mieszkańców ok. 170 tys. osób? Dlaczego właśnie w Sulmierzycach ma powstać Zakład Zagospodarowania Odpadów z ogromnym składowiskiem? Tylko dlatego, że chcą tego wszystkie sąsiadujące gminy? A może dlatego, że jesteśmy biedniejsi od innych i mamy zbyt małą siłę przebicia?

*) RDLP w Poznaniu, *Nowa Polityka Leśna, Narodowy Program Leśny*, www.lasypanstwowe.poznan.pl 🙌